
 ANUL VIII   MAIU—AUGUST 1938   Nr. 5—8.

Motto : *Fără cinste și legalitate asanarea țării este imposibilă*

SIC COGITO...

REVISTĂ PERIODICĂ LUNARĂ

Director : D^R. VICTOR CORBUL. medic-colonel în retragere
CLUJ, Str. Gen. Grigorescu Nr. 16.

NB. Toată revista fiind scrisul meu, articolele nu sunt semnate aparte

---

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un turn scump, dar... fără folos!

Lângă Universitatea centrală din Cluj s'a edificat, pe locul unui vechiu teatru, o clădire măreață, care a costat câteva duci de milioane; între altele cuprinde o sală de cinematograf, o sală de conferințe, restaurant pentru studenți, etc.; nu știu întrucât îndeplinesce aceste necesități; se poate că da, ... bine!... dar s'a zidit pe lângă acel edificiu și un turn de înălțimea alor 5—6 etaje, dar nime nu scie destinația lui: eu am cugetat, că poate va fi aranjat ca ceva turn astronomic! cineva, — un profesor universitar, — îmi spune, că nu are nici o destinație deosebită, ar fi edificat numai pentru simetrie! se poate, dar eu nu cam vîd simetria ce ar rezulta din prezența acestui turn, ... ba din contră!...

Eu cuget, considerînd mărimea acestui turn-anecșă, cumcă cu materialul întrebuițat pentru zidirea lui, se putea edifica încă un etaj întreg, eventual chiar și doue pe această clădire, în care cas simetria nu lăsa nimic de dorit, iar Universitatea putea adăposti acolo toate acele seminarii și săli de prelegere, cari în pre-

sent se află împrăsciate prin diferite străzi ale oraşului, adecă înafară de Universitate şi pentru cari se plătesce o chirie însemnată; am vădut în vre-o 4 străzi afixate atari seminarii de ale Universităţii, etc. şi poate că mai sunt şi altele, pe cari încă nu le-am vădut. Oare nu era mai practic, mai economic, să se edifice, în loc de acel turn fără rost, încă un etaj, eventual 2 mai mult, în cari se putea adăposti toate acele seminarii aflătoare în present în diferite străzi, înafară de Universitate? Cuget că era şi mai practic pentru studenţi şi se făcea şi o bună economie!

O nedumerire !

(Pentru d-l director g-l C. F. R.)

Direcţia generală C. F. R. a dat în gazete, cam pe la începutul acestui an, un comunicat, cumcă carnetele de călătorie cu reducere pe C. F. R. ale funcţionarilor şi pensionarilor, se vor viza pentru prelungire pe anul 1938—39, 'posesorul prezentând simplaminte carnetul de călătorie şi carnetul de pensie; foarte corect şi foarte la loc!... în Cluj însă a fost altcum: mergând la gară, cam 2 km. din centrul oraşului, s'a spus pensionarilor să facă o cerere timbrată (8+1 leu) pentru viza de prelungire!... nu sciu dacă s'a procedat în intenţia Dir. G-le C. F. R.?

Eu cuget că On. Dir. G-lă C. F. R. ar trebui să cerceteză această măsură luată la Cluj, căci sau are valoare comunicatul din gazete, dat de Dir. G-lă C. F. R., şi atunci nu se poate pretinde pensionarilor înaintarea unei cereri timbrate, plus un nou drum până la gară —, ori comunicatul a fost dat în gazete numai pentru a arunca praf în ochii lumii!... Cred, că o cercetare nu ar strica; cel puţin pe viitor să nu se mai întempe atari anomalii.

Lectură pentru tineret.

(In atenţiunea d-lui Ministru al Educaţiei Naţionale).

Cetesc adeseori în gazete despre lipsa de o lectură potrivită şi totodată şi plăcută pentru tineretul şcolar, mai ales pentru elevii de liceu. Eu cuget, că pe lângă cărţile, ce le recomandă unii şi alţii, ar trebui să se recomânde şi cartea lui S. Fl. Mărian: „Ornitologia“, în vre-o 2 volume; durere astăzi însă nu se ma

poate căpăta nicăiri, înzădar vei încerca prin librării să o cumperi... Mi-aduc aminte cu ce nesăț cetiam aceste volume, ca elev de liceu, la liceul grănițeresc din Năsăud, astăzi liceul „Gh. Coșbuc“ și cum ne certam pentru această carte, în ziua când se împărția cărțile de cetit din biblioteca liceului și cum trecea cartea din mână în mână! Eu cred, că „Fundatiile Regale“, ori „Cartea Românească“, ar putea să retipărească „Ornitologia“, care astăzi nici nu este cunoscută generațiilor mai noue, înțeleg oamenii până la 40 ani, căci cartea abia se mai află ici-colea în vre-o bibliotecă!

Eu aș apela la d-l Prof. Iorga, care luptă atâta contra literaturii rele, să pună un cuvânt bun, un îndemn, ca această carte așa acomodată ca lectură pentru tineret, să fie retipărită în câteva țeci de mii de exemplare; eu cuget că țruda nu va fi zădarnică, iar folosul e învederat!...

„Ceva“ în legătură cu suspendarea gazetelor...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cetesc în gazetele din capitală că cutare gazetă a fost suspendată pe un timp mai scurt ori mai lung, eventual pentru totdeauna, conform cu păcatele comise! Eu încă sum de părerea, că cei ce păcătuiesc trebuie să fie pedepsiți, chiar și Biblia ne spune, că fiecare va fi pedepsit după mărimea „greșelilor“ lui!

Un lucru însă, după părerea mea, nu se ia în considerare, anume: se suspendă o gazetă pe un timp oarecare, bine, dar suspendarea aceasta nu este o pedeapsă pentru autorul articolului respectiv, nici pentru redactorul responsabil, ci pedeapsa atinge mai mult pe culegătorii tipografi, cari n'au nici o vină; ei trebuie să culeagă ce li se dă și prin suspendarea gazetei își pierd eventual pe acel timp pânea de toate zilele, fiind adese concediați din serviciu pe timpul suspendării gazetei; în al doilea rând sunt pedepsiți prin suspendare abonații gazetei: au plătit abonamentul și nu primesc gazeta, pecând autorul și redactorul vinovat rămân nepedepsiți!... Ce este vinovat culegătorul tipograf ori abonentul pentru articolul incriminat?...

Eu cuget, că pedeapsa ar trebui aplicată după o altă modalitate: să fie pedepsit autorul articolului, sau dacă acela e

„necunoscut“, redactorul responsabil al gazetei, parte cu amendă în bani, parte — în casuri grave — cu deținerea și numai în cazuri de tot grave să urmeze suspendarea gazetei!... așa ar fi echitabil!...

Amintesc mai departe și aceia, că nu ar trebui să se întemple, că din cauza unui articol oarecare, censurat și admis de cenzură, gazeta să fie „ulterior“ suspendată; în acest caz vina cade asupra altora — gazeta nu mai e responsabilă!...

În fine mi-aș permite o mică observație și rog pe cenzuratori ca nu cumva să și-o explice ca o cârtire în contra censurii, căci eu în tot decursul timpului, de când s'a introdus cenzura, 4 ani și mai bine, nu am avut de suferit — cu mica mea revistă — nimic din cauza censurii ori a stării de asediu și aș dori ca cenzura să-mi priceapă intenția mea bună, rezultată din o convingere, care are la basă renumele bun al țării noastre, căci dată fiind liniscea internă, constituția aplicându-se întocmai, decretele-legi bune ale guvernului dau roade îmbucurătoare și sunt primite cu satisfacție de toată lumea cinstită și serioasă, atunci ca o consecință a acestora, cenzura și starea de asediu nu ar mai avea nici un motiv serios de existență și pe mai departe, cu atât mai mult nu, căci streinătatea își face o idee rea despre mersul lucrurilor la noi și poate că mulți cugetă, că la noi în țară numai cu cenzura se poate governa... ori că doară nu ar fi linisce!...

Am spus aci convingerea mea personală și repet, nu doară pentru a mă ridica contra censurii, ci numai pentru motivele de mai sus, așa că cei chemați să mediteză și ei puțin asupra acestor stări a căror schimbare depinde tot numai de ei!..

Debitorii se agită din nou!..

Pe la mijlocul lui Iulie a. c. debitorii din întreagă țară au ținut iarăși un congres la București; unul a referat, că în Bulgaria s'a făcut recalcularea dobânșilor și că în consecință debitorii bulgari ar sta mai bine, ca cei dela noi!... Nu cam pricep acest lucru!.. Dacă e mai favorabil pentru debitori, pentru ce nu au cerut și ai noștri recalcularea dobânșilor atunci, când s'a făcut legea pentru așanarea datoriilor agricole și urbane? Eu unul

am propus atunci așa ceva și arătam chiar și mijloacele de plată, dar domnii debitori dela noi nu s'au mișcat, căci sperau că prin reducerea de 50 și 30% împreună cu celelalte favoruri, ce le dădea legea, vor ieși mai bine..., cum au și ieșit! năcasul lor însă e că nu au scăpat cu totul de datorii și că poate creditorilor respective deponenților, le-a mai rămas ceva brumă de bani, pe cari încă ar mai voi să-i înghită!... Cine e însă de vină? Mai mari favoruri nu se mai pot avea: nu poți rămânea cu palate și case cu turnuri, fără datorii, ba și cu ceva bani, iar deponenți și creditorul cu pierderi, ce nu se mai pot repara!... Gazetele din capitală scriu că congresiștii au mers apoi în corpore cu un „Memoriu“ la d-l consilier Argetoianu; cred și eu că-i va fi primit cu bucurie...

Cerem maniere mai civilizate!...

La unele instituții respective autorități, nu ar strica, dacă s'ar introduce o manieră mai civilizată în corespondența lor cu cetățeanul contribuabil: cel din urmă funcționarăș ori agent se postează în numele instituției, din care face parte, și te somează în termeni nerrespectuoși, necivilizați; așa se întâmplă la mai toate instituțiile, atât ale Statului, cât și ale comunei; d. e. să amintesc un cas: Percepția, în loc să-ți trimită un „*aviso*“ cum-că pe anul 1938—39 ai de plătit atâtea și atâtea impozite în 4 rate, cele 4 quartale de an, te pomenesci cu o somație cu amenințări de sechestru și licitație publică; și apoi când vine somația aceasta? mai multe săptămâni după ce am plătit întreg impozitul pe tot anul finanțiar 1938—39!... adecă adresezi o somație nerrespectuoasă unuia, care și-a făcut deja datoria!... oare nu s'ar putea proceda în un mod mai civilizat? O bancă tratează cu totul altmintrelea, mai civilizat, pe clienții ei, chiar și pe cei răuplătitori!

Domnii ministri, mai ales d-l Ministru de finanțe, dar chiar și șefii respectivelor autorități, etc., ar putea da un ordin *strict* în privința aceasta, că cei agenți, cei mici funcționari să nu-și mai permită a jigni publicul plătitor cu atari „*aviso*“ ori adrese necivilizate!...

„Ceva“ în legătură cu cetățenia română...

Cercetarea cetățeniei atâtor și atâtor străini a fost *foarte la loc*; s'au făcut constatările necesare și s'a aflat că atâția sunt în neregulă cu cetățenia, cu documentele lor; foarte multe nume s'au și publicat în gazete, iar gazetele mai scriu că până la o dată anumită, se va publica întreg rezultatul controlului făcut. Până aci totul e în ordine!... Care este însă rezultatul final, rezultatul practic al cercetărilor?...

Dacă cei aflați în neregulă cu cetățenia nu se pot evacua imediat din țară... bine, pricep și eu greutatea în privința aceasta, dar să se facă ceia ce se poate executa acuma, anume: să se ieie cât de iute din mâna celor aflați în „neregulă“ toate afacerile producătoare de câștig, ce le învârtesc încă, ca să nu ne mai speculeze și sărăcească și pe mai departe, căci altminterlea tot acest control rămâne ceva fără rost... o *statistică!*... și ar fi pagubă de încordarea făcută și de cheltuielile împreunate cu acest control!...

Să luăm ca exemplu Germania și chiar dacă nu vom proceda așa riguros ca acolo, totuși ceva la fel trebuie să se facă: cei aflați în neregulă, până la posibilitatea evacuării, să fie așa zicând „blocați“, adică făcuți „inofensivi“, ca publicul și țara să scape de ei!...

Mult mă tem că vom rămânea cu o statistică mai mult, ca și în alte chestiuni importante ale țării noastre!...

„Borvizul“ de Borsec.

Cui nu i-a bătut la ochi marea reclamă cu „Borvizul“ de Borsec din Piața Universității din București? Oare cei ce concesionează afișarea acestor reclame nu cugetă, că acest „borviz“ sfidează pe cei ce trec prin acea piață? Pentruce „borviz“ și nu „apă minerală de Borsec?“... Nu e oare o rușine că în capitala României Mari, în piața cea mai de frunte, pe frântispiciul unui palat, la o înălțime amețitoare, să fie cocoțată marea reclamă luminoasă cu cuvântul „Borviz“?... D-l Primar general al capitalei nu are ceva de obiectat?...

Specula cu lemnele.

Cetesc aproape în fiecare zi că s'au luat măsuri pentru ieftinirea lemnelor de foc pentru iarnă; că tariful redus pe C. F. R. pentru transportul lemnelor rămâne și pe mai departe în vigoare; s'au ținut conslături cu liferanții de lemne; s'a ajuns la anumite învoieli de ieftinire, etc. . . . toate bune și frumoase ! . . . nu știu însă ce țice lumea, cum e îndestulită, dar eu, întru cât mă privește, vęd cu totul altceva, anume: anul trecut am plătit pentru 8000 (opt mii) kgrame lemne de foc, de stejar, cojite, 5600 lei, iar anul acesta trebuie să plătesc 7760 lei pentru aceeași cantitate și calitate ! . . . și atunci trebuie să mă întreb, care e rezultatul atâtor încordări și consfături pentru ieftinirea lemnelor de foc, mactimalisări, etc.? . . . practica îmi arată cu totul altceva ! . . . te convinge repede despre starea lucrurilor ! . . .

„Ceva” despre reorganizarea judecătorească.

(Reflecții).

Am cetit în gazele o espunere lungă cu privire la reorganizarea judecătorească, în care, între altele, se spune și aceia că salariile magistraților, etc. vor fi regulate în așa fel, ca prin aceasta ei să fie feriți de anumite tentative, ce s'au observat în ultimul timp . . . foarte bine ! . . . nu am de țis nimic contra acestei măsuri, ce se va lua; o fi avënd rostul ei ! . . . voiesc însă a aminti un lucru, amintit de mine mai de mult în această mică revistă, anume: *onestitatea, integritatea* unui funcționar, unui om, nu are, *în genere*, nici o legătură cu salariul mare ori mic . . . aceia e *înăscută* deodată cu individul și nu se poate avea pe bani, respective prin salarii mari ! . . . dovadă ne sunt atâtea și atâtea casuri din viața publică de toate țilele . . . câți din cei cu salarii mari nu s'au infruptat ? . . . pe când o mulțime dintre cei mărunți și cu salarii mici, au rămas neatinși ! . . .

Dela agronomii superiori . . . cetire . . .

Cetesc în țiarele „Universul” și „Curentul” situația agricolă a țării din 23 August a. c., trimisă din județe Ministerului de Agricultură și publicată în aceste gazete. Nu pot controla esactitatea datelor trimise Ministerului; un lucru însă te lasă nedu-

merit și-ți dă să înțelegi, cât preț se poate pune pe unele date de atare natură: așa d. e. aflu la situația agricolă din județul Năsăud că „prășitul porumbului nu se poate face din cauza ploilor prea dese...?”. Se poate că informatorul va fi vre-un agronom superior, mare teoretician, pentru care prășitul porumbului la 23 August încă nu e prea târziu!...

Ceva despre „AUDIENȚE” la autorități...

La cele mai multe autorități, atât ale Statului, cât și ale județelor, comunelor, etc., sunt puse pe ușile birourilor afișe cumcă „audiențele au loc numai între oarele 11—12 ori chiar 12—1”. Înțeleg că pe ușa de intrare la un ministru, resident regal, secretar general, președintele Inaltei Curți de Casație, etc., să se pună un atare „avis”, dar că ceilalți funcționari, până la cel mai mititel, să se îngrădească cu atari avis, nu este la loc; întâiu: audiențe la un mitite funcționar... e ceva ridicol; a doua: funcționarul e acolo pentru public, e plătit de el, deci publicul nu poate fi lăsat la discreția cu audiențe a fiecărui funcționăraș... Afirmatia că visiile în birouri ar conturba activitatea... se poate, dar nu e de tot motivată: mulți primesc în birou pe un cunoscut al lor și se întrețin cu el câte 1/2 de oră!

Am fost și eu mai mulți ani medic-șef al unui Corp. de Armată, dar nice când nu m'am îngrădit cu atari audiențe ficse. Și apoi dacă cineva lucră intensiv în birou dela oara 8 până la oara 10, nu mai e conturbat prin audiențe ci dincontră prin acelea se produce o variație binevenită în activitatea de birou, iar printre audiențe se mai poate lucra câte ceva, căci nu în fiecare zi vin deci de cetățeni în audiență!...

Eu aș ruga foarte respectuos pe domnii Miniștri, Residenți Regali, șefii mai înalți, etc să deie în privința aceasta ordinele necesare, ca îngrădirile cu audiențele la funcționari să încetez, sau cel puțin ca publicul să fie primit între oarele 10—1 și nu torturat ca acuma cu audiențele!...